Samfunn

«Er det sant at noen kan rive ut hjertet mitt sånn at jeg dør og aldri får se deg igjen, mamma?»

HJELPELØS: «Magnus» ble mobbet i barnehagen fra han var tre år. Foreldrene fikk beskjed om at han var problemet.

Publisert: 23 timer siden
Karin Lillian Fladberg Fredrik Bjerknes (foto)

- Anbefal 89
- Tweet 34
- Print
-
-

«Magnus» sitter på akebrettet som mamma Mette drar etter seg gjennom den våte snøen som ligger tung i gatene. På fanget har han en bunke små konvolutter med bursdagsinvitasjoner som skal legges i ulike postkasser. Minstegutten, som fyller fire år om en uke, bekymrer seg åpenbart for helt andre ting enn om mamma skal bake sjørøverkake og hva han får i gave.

- Er det sant at noen kan rive ut hjertet mitt sånn at jeg dør og aldri får se deg igjen, mamma? spør han.

- Spørsmålet traff meg som et knyttneveslag i magen. Jeg visste at sønnen vår ble mobbet og plaget i barnehagen, men var det virkelig dette som opptok tankene hans i dag også, forteller mamma Mette Wenli.

«Ække venn med deg»

Det hele startet i 2010, da «Magnus» var tre og et halvt år gammel. En morgen nektet han plent å ha på seg den rosa genseren med bilde av prinsessebåten fra TV-serien om den lille redningsskøyta Elias, som han var så glad i. «Jeg kan ikke ha på den, mamma. De store guttene erter meg», var forklaringen.

Samtidig avdekket barnehagen at de andre barna gjentok trusselen om å rive hjertet ut av ham og stadig vekk ga «Magnus» skylda for ting han ikke hadde gjort - selv når han ikke var i barnehagen. Jula 2010 skjedde det noe med «Magnus», ifølge moren. Han virket opprørt og aggressiv når han kom hjem fra barnehagen.

- Ved levering ble han ofte møtt med kommentarer som «Vikke snakke med deg. Ække venn med deg» av andre barn. Ingen voksne var der til å gripe inn. De var opptatt på annet hold, forteller mamma Mette.

Høyt sykefravær, pedagogmangel og store utskiftninger i personalet hadde lenge vært et problem.

I mai 2011 greide ikke barnehagen engang å gjennomføre foreldresamtaler fordi den manglet kompetente ansatte som kjente barna godt nok.

Istedenfor å bli lukket og innesluttet, reagerte «Magnus» med sinne. Det førte til at han ofte ble straffet og satt alene på garderobebenken. At det å «blåse seg opp» for å skremme vekk plageåndene og gjøre seg selv mindre sårbar var en overlevelsesstrategi, var det ingen i barnehagen som forsto.

- Etter hvert fikk vi én Barnehage-«Magnus» og én Den virkelige «Magnus», forteller moren.

Sakte, men sikkert forsto foreldrene at sønnens situasjon i den private barnehagen ikke kom til å endre seg, tross ulike initiativ fra deres side. Høsten 2011 bestemte de seg for å starte prosessen med å få flyttet «Magnus» over til en annen barnehage. Situasjonen var uholdbar.

Nakkegrep

En dag Mette kom for å hente sønnen, så hun hvordan en guttegjeng gang på gang ropte «Magnus» til seg for så å løpe sin vei. Da «Magnus» til slutt var terget lenge nok og løp etter dem med en spade, sprang en av guttene til moren sin, som også var kommet for å hente, og beklaget seg: «Magnus skal slå oss!».

- Denne gangen så jeg hva som hendte og kunne snakke både med gutten og moren. Men det var jo ikke hverdagen for «Magnus», som var på en avdeling med tre voksne og 21 barn, sier Mette.

Gjennom små daglige drypp fikk foreldrene bekreftet at barnehagelivet var alt annet enn godt for «Magnus». Stadig vekk kunne han si ting som: «Mamma, jeg er glad NN (nabogutten, red.anm.) ikke går i barnehagen min, for da slipper han å møte de slemme guttene.»

Mamma Mette og pappa John forsøkte gang på gang å ta opp problemene med barnehagen. I starten følte de også at de ble hørt. Barnehagen forsikret at de skulle følge med og følge opp. Men på nytt var det store utskiftninger i personalet. Plutselig var det «Magnus» som var problemet. Foreldrene burde søke hjelp til gutten, mente barnehagen.

Torsdag 19. januar 2012 kom Mette ekstra tidlig til barnehagen for å hente «Magnus». Opplevelsen som møtte henne, var et sjokk.

- Idet jeg kommer inn i gangen hører jeg et barn som begynner å gråte. Jeg blir stående helt stille. I neste øyeblikk kommer en av de ansatte geleidende med et godt nakketak på «Magnus» ut i garderoben. «Magnus» er tydelig sint og opprørt, men gjør ingen motstand. Den ansatte setter seg ned på kne ved siden av «Magnus» og tar et godt tak i haken og kinnene hans. Høylytt og bryskt forteller han «Magnus» at han er lei av skrikingen og oppførselen hans. Idet han beordrer «Magnus» ned på benken, får han øye på meg.

Dype sår

- Den ansatte blir forfjamset og unnskylder seg med at nå hadde han fått nok, forteller Mette.

Bakgrunnen for den fysiske irettesettelsen var angivelig en konflikt som hadde oppstått mellom

«Magnus» og et annet barn, der det hadde endt med at «Magnus» slo det andre barnet med et sitteunderlag. Hva konflikten startet med, eller hva som utløste «Magnus» sin reaksjon, er det ingen som vet.

- Jeg ble både sjokkert, lei meg og skuffet, sier moren.

Vel ute i bilen forteller «Magnus» at han har blitt holdt i nakken flere ganger før, men ikke i ansiktet, slik som nå.

I et brev Dagsavisen har fått tilgang til, beklager barnehagen hendelsen. Den skriver videre at man er blitt enig om «å unngå å være fysisk mot «Magnus» i konflikthåndtering» framover.

- Jeg er skremt over at kompetansenivået for håndtering av uønsket atferd i en barnehage ikke er høyere. Hvor er tiltakene som skal sikre barnet, spør moren.

Den 30. januar i fjor, på sin egen femårsdag, begynte «Magnus» i ny barnehage.

- I tida etter dette har vi fått en ny gutt, fastslår mamma Mette.

- Det tok ikke lang tid før vi fikk hjem en gutt med en helt annen ro og drag over ansiktet. Når vi kom for å hente ham, ble han ofte sittende oppslukt i den aktiviteten han holdt på med. I den gamlebarnehagen var han ute av døra før vi fikk snudd oss, forteller Mette.

Men de dype sårene er der.

Unngår store barnegrupper

I fortvilelse og desperasjon over ikke å ha fått hjelp til å stoppe mobbingen tidsnok, engasjerte foreldrene en privat psykologspesialist for å bøte på skaden og hjelpe sønnen. Så langt har det kostet dem et sekssifret beløp.

- Det er mye penger. Men for oss har det handlet om å reparere barnet vårt. Ingen andre har så langt tatt ansvar for å gjøre det, sier mamma Mette Wenli.

Ifølge spesialisten har «Magnus» utviklet en atferdsforstyrrelse: Et atferdsmønster preget av fysisk og verbal utagering, i den hensikt å sette seg i respekt, hevde sin rett og beskytte seg selv. I tillegg strever «Magnus» med sinne og dårlig impulskontroll. Det handler om å framstå som stor, sterk og farlig for å holde andre mennesker unna.

- Men det kan også vise seg ved omsorgssvikt, så det er en slags mistanke vi har hatt hengende over oss - uten at det noen gang er uttalt, sier moren.

Selv har hun gått på kurs for å lære «anerkjennende kommunikasjon» for å møte sønnen på en god måte i hans situasjon.

«Magnus» unngår konsekvent større barnegrupper. Ukjente voksne er han skeptisk til. Atferden som tidligere skulle beskytte ham, er der fortsatt og må avlæres. Metoden er fokus på mestring, anerkjennelse og premiering. I åtte måneder har psykologspesialisten tilbrakt mye tid sammen med «Magnus» både i og utenfor barnehagen. Det har oppstått et sterkt tillitsforhold mellom de to. «Magnus» har lettet på sløret - også om hvordan det var å gå i den gamle barnehagen.

I utdrag fra sakkyndigrapporten står det: «'N.N. kløp meg veldig hardt, det hardeste han klarte.' «Magnus» viser ved å snu seg vekk, krumme nakken og ta seg selv hardt i nakken. Terapeuten spør når dette skjedde. «Magnus» sier: 'Når jeg hadde vært slem mot andre barn'. «Magnus» sier videre: 'Jeg holdt på å gråte'.»

«Magnus» forteller at han ofte måtte sitte på benken og at N.N. kløp ham i armen mens han ble plassert der. Terapeuten spør om han har noen tanke om hvorfor dette skjedde. «Magnus» svarer: «Fordi jeg gjorde slemme ting». Terapeuten sier at han ser at «Magnus» er en god gutt og at han lurer på hvorfor det ble slik at «Magnus» gjorde ting han selv beskriver som slemt. «Magnus» svarer: «Når barn er slemme mot meg, blir jeg slem tilbake». Han forteller at de store barna i barnehagen plaget ham mye.

Vurderer skolebytte

Psykologspesialisten mener «Magnus» har hatt stor framgang siden han begynte i den nye barnehagen. Tiltak i barnehagen og samtaleterapi er en viktig del av behandlingen. Det er nå et tett samarbeid mellom flere instanser. Likevel er det fortsatt en lang vei å gå for å gjenopprette tillit og trygghet.

Hvor dype spor alle opplevelsene har gitt seksåringen, viser seg både i ord og handling. I påsken sa han plutselig: «Du mamma, verken Breivik eller N.N. fra gamlebarnehagen kan komme inn i huset vårt. Jeg skjønner ikke hvorfor de andre barna vil gå i en barnehage der de blir kløpet i nakken.»

Da han nylig ble invitert i bursdag til et av barna fra den forrige barnehagen på et lekeland, ville han vite hvem som kom. Da han fikk høre at en av guttene som plaget han skulle komme, ville han ikke gå.

- Selv om det var over et år siden han så denne gutten sist, var det ikke snakk om. Isteden ville han reise dit og levere gaven før de andre kom, forteller moren.

Til høsten skal «Magnus» begynne på skolen. Foreldrene har allerede sikret seg et vedtak fra Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) om bistand. Men ikke alt er løst ved det.

- Problemet er at han skal gå på samme skole som dem som har mobbet og plaget ham. I tillegg er han redd for å treffe igjen den barnehageansatte som har kløpet ham, fordi han har barn på samme skole. Skolen ligger kun et steinkast fra barnehagen med alle de vonde minnene. Vi er usikre på om sønnen vår vil makte å gå der, sier mamma Mette Wenli.

Skolebytte kan bli løsningen. Foreldrenes frykt for at vonde ting nok en gang vil skje uten at noen griper inn, veier tungt.

- Alle oppfordrer til at man skal melde fra om mobbing og omsorgssvikt rundt barn. Problemet vårt var ikke å melde fra, men at ingen har gjort noe når vi har varslet, sier mamma Mette Wenli.

karin.fladberg@dagsavisen.no

– Kunne gått veldig galt

– Hadde ikke foreldrene tatt affære og byttet barnehage, kunne dette gått veldig galt.

Karin Lillian Fladberg

Det sier psykologspesialist Rune Svendsen.

Aldri før har den private spesialisten vært så tungt inne i en sak for å redde et barn som har utviklet atferdsforstyrrelser med plaging og mobbing som bakteppe.

I ett år har han tilbrakt til sammen flere hundre timer sammen med «Magnus» – både i og utenfor barnehagen. De tre første ukene etter barnehageoppstart i august i fjor, var Rune sammen med «Magnus» hver eneste dag. I barnehagen observerte han en gutt med fysisk og verbal utagering. Livet i gamlebarnehagen hadde lært ham at det gjaldt å sette seg i respekt og hevde sin rett for å beskytte seg selv. Istedenfor å bli stille og innesluttet, gjorde plagingen «Magnus» sint og aggressiv i møte med andre barn. Men «Magnus» er så mye mer.

– Sinnet hans har kommet mer under kontroll nå. Sakte, men sikkert bygger vi tillit og trygghet. Han er en veldig smart og herlig gutt med mye humor, forteller Rune Svendsen.

Han skjønte raskt at «Magnus» trengte nye utfordringer. Positive mestringsopplevelser er blitt en nøkkel for å komme ut av den onde sirkelen. I løpet av én kveld lærte «Magnus» seg reglene i sjakk. Nå spiller han et parti sjakk med bestefar vegg i vegg hver kveld klokka sju. «Sjakkameratene» kaller de seg.

Tett oppfølging

– Denne familien er ressurssterk, solid og veldig ivaretakende på tvers av generasjonene. Mor og far er veldig samkjørte. De tenker lite svart/hvitt og ser at det er flere faktorer som bidro til at omsorgen rundt «Magnus» sviktet i barnehagen, sier psykologspesialist Rune Svendsen.

Han oppfatter samarbeidet med foreldrene som enkelt og konstruktivt. Selv om også Fagsenteret nå er inne i bildet med et godt opplegg, ser han for seg at han skal følge «Magnus» lenge etter høstens skolestart. «Magnus» gruer seg.

– Da skolegruppa i barnehagen skulle på skolebesøk, brukte jeg lang tid på å overtale ham. «Magnus» var redd – både for å møte barna som plaget ham i den gamle barnehagen og for at den ansatte som «Magnus» opplevde at brukte krenkende fysiske irettesettelser, skulle dukke opp, sier Svendsen.

Heldigvis gikk det langt bedre enn fryktet.

– Vi fikk utrolig fin oppfølging og fikk være med på to skoletimer i en klasse der «Magnus» kjente noen av barna fra før, forteller Svendsen.

Opplevelsen var viktig for en gutt som fortsatt er sårbar og «i beredskap» for endringer. Sammen med Rune kan han kjenne på alt han får til.

Gode utsikter

– «Magnus» kan regne både pluss og minus. Han leser vanskelige ord som Kvikklunsj og

demokrati uten problemer. Han sparker fotball og er god både til å svømme og danse. Men det tok en stund før han skjønte at det er lettere å få med jentene i barnehagen på salsadans enn supportersanger, ler Rune.

– Hvordan vurderer du framtida for «Magnus»? Kan sårene leges?

– Ja, jeg mener prognosen er god. «Magnus» har gode intellektuelle ferdigheter og mye humor, som vi vet øker muligheten for å lykkes. Han har et trygt hjem der alle er veldig sammensveiset. I tillegg er det nå et godt samarbeid mellom private og offentlige instanser i denne saken. De ansatte i den nye barnehagen gjør det de kan for å gi «Magnus» en trygg hverdag.

– Men hvis foreldrene ikke hadde oppdaget hva som skjedde i den forrige barnehagen, og gjort noe med det, kunne dette gått veldig dårlig, sier Svendsen, som har 12 års erfaring med arbeid med barn innen barnevern, pedagogisk- psykologisk tjeneste og barne- og ungdomspsykiatrien.

Barnehagen der «Magnus» gikk tidligere, har ikke ønsket å kommentere saken overfor Dagsavisen.

karin.fladberg@dagsavisen.no

– Vanligere enn vi tror

– Historien om «Magnus» er ikke ekstrem. Det finnes mange i samme situasjon som ham. Mobbing i barnehagen er mye vanligere enn vi tror, sier barneombud Anne Lindboe.

Hun forteller at Barneombudet får mange henvendelser fra fortvilte foreldre som føler at de ikke blir tatt på alvor når de varsler om barn som plages og mobbes jevnlig av andre barn i barnehagen.

– Mange tenker at mobbing bare er noe større barn gjør. At litt erting og knuffing er normalatferd i en barnehage og noe vi må regne med. Vi aksepterer altfor mye, understreker Lindboe.

Barneombudet mener det er et stort problem at lovverket gir barn i barnehage mye svakere beskyttelse mot et dårlig psykososialt miljø enn tilfelle er i skolen. Også foreldrenes klagemuligheter er dårligere.

– Til nå har kommunene selv hatt ansvar for å kontrollere at barna har et tilstrekkelig godt psykososialt miljø i kommunens egne barnehager. Det har vært uheldig. Snart skal fylkesmannen overta ansvaret for barnehagene og behandling av klager. Det har vært en viktig sak for Barneombudet i lang tid, sier barneombud Anne Lindboe.